

Urząd Marszałkowski

Rzeszów, luty 2022 r.

Województwa Podkarpackiego

Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich

Podkarpacki Program Odnowy Wsi na lata 2021-2025

Sprawozdanie z realizacji za 2021 r.

Spis treści:

PODKARPACKI PROGRAM ODNOWY WSI.....	4
I. O PROGRAMIE	4
I.1 CELE PODKARPACKIEGO PROGRAMU ODNOWY WSI NA LATA 2021-2025:.....	4
I.1.1 Cele i zadania w ramach realizacji Sołeckich Strategii Rozwoju Wsi	4
I.1.2 Cele i zadania w ramach realizacji koncepcji „Uniwersytetu Samorządności”	5
I.1.3 Okres realizacji Programu	7
I.1.4 Podstawa prawna	7
I.1.5 Finansowanie	7
I.1.6 Realizacja Programu.....	7
II. O UCZESTNIKACH.....	8
II.1 BENEFICJENCI, KTÓRZY PRZYSTĄPILI DO PROGRAMU W RAMACH REALIZACJI ZADAŃ WPISANYCH W SOŁECKIE STRATEGIE ROZWOJU WSI W ROKU 2021	8
II.2 BENEFICJENCI, KTÓRZY PRZYSTĄPILI DO REALIZACJI KONCEPCJI „UNIwersYTET SAMORZĄDNOŚCI” W ROKU 2021	9
III ZREALIZOWANE ELEMENTY PROGRAMU.....	11
III.1 DZIAŁANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI SOŁECKICH STRATEGII ROZWOJU WSI	11
III.1.1 Sposób realizacji działań wspierających SSRW w 2021 r.	11
III.2 DZIAŁANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI KONCEPCJI „UNIwersYTET SAMORZĄDNOŚCI”	12
III.2.1 Sposób realizacji działań wspierających koncepcję „Uniwersytet Samorządności” w 2021 r.	13
III.3 CYKL SZKOLENIOWO-AKTYWIZUJĄCY DLA POWSTAŁYCH GRUP ODNOWY WSI.....	14
III.4 PROMOCJA PROGRAMU I WSPARCIE INFORMACYJNO-KOMUNIKACYJNE	15
III.5 KONKURS „PIĘKNA WIEŚ PODKARPACKA”	16
IV PODSUMOWANIE I EFEKTY PPOW 2021 – 2025 W 2021 R.	17
IV.1 REZULTATY FINANSOWE.....	17
IV.2 POZAFINANSOWE EFEKTY RZECZOWE	18
PLANY NA PRZYSZŁOŚĆ.....	18

Podkarpacki Program Odnowy Wsi

I. O Programie

Podkarpacki Program Odnowy Wsi na lata 2021-2025 wpływa na rozwój obszarów wiejskich Województwa Podkarpackiego poprzez realizację działu VII Strategii Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2030 (SRW 2030) w tym w Terytorialny wymiar SRW 2030 w zakresie wspierania obszarów wiejskich – „Wysoka jakość przestrzeni do zamieszkania, pracy i wypoczynku” poprzez działania wpływające na ich rozwój. Program powstał w oparciu o doświadczenia wynikające z realizacji dwóch poprzednich edycji w latach 2017-2020 oraz 2011-2026, a także wnioski wynikające z wdrażania przez Samorząd Województwa niektórych działań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Podkarpacie to jedno z wyróżniających się województw w Polsce, które wdraża samorządowy program wpisujący się w wielopłaszczyznowy proces odnowy wsi. Zasadniczym celem Programu jest dostarczenie mieszkańcom podkarpackich obszarów wiejskich instrumentów, w ramach których możliwa staje się integracja i aktywizacja społeczności wiejskiej. W założeniach ma sprzyjać zmianom strukturalnym obszarów wiejskich związanych z rozwijaniem pozarolniczych form aktywności mieszkańców wsi, promując przy tym postulat wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich, który ma polegać m.in. na rozwoju nowych funkcji np. turystycznych, czy biznesowych oraz budowaniu tożsamości społeczeństwa obywatelskiego. PPOW ma umożliwić realizację przy udziale samorządu gminy drobnych inicjatyw pochodzących bezpośrednio od członków grup społecznych funkcjonujących na obszarach wiejskich, dzięki współpracy mieszkańców reprezentujących różne sektory zawodowe dochodzi do integracji lokalnych środowisk w trosce o budowanie swoich „Małych ojczyzn”.

Program wzbogacony (od roku 2019) o koncepcję „Uniwersytet Samorządności” realizuje ideę społeczeństwa obywatelskiego na obszarach wiejskich poprzez wspieranie inicjatyw edukacyjnych pozwalających podnieść poziom świadomości i aktywności społecznej na obszarach wiejskich województwa podkarpackiego.

I.1 Cele Podkarpackiego Programu Odnowy Wsi na lata 2021-2025:

I.1.1 Cele i zadania w ramach realizacji Sołeckich Strategii Rozwoju Wsi

Celem Programu odnowy wsi jest wsparcie inicjatyw mieszkańców na rzecz rozwoju własnej miejscowości, opartych o oddolnie wypracowane przez społeczności sołeckie strategie odnowy wsi. Program polega na wspieraniu obszarów wiejskich związanych z rozwijaniem pozarolniczych form aktywności mieszkańców wsi. Jego zadaniem jest integracja i aktywizacja społeczności wiejskiej poprzez realizację działań mających na celu zaspokajanie potrzeb społecznych i kulturalnych oraz zachowanie dziedzictwa kulturowego, a także modernizacja przestrzeni wiejskiej.

W ramach dofinansowania Samorząd Województwa przeznacza kwotę do **12 000 zł** na dofinansowanie wniosku złożonego przez gminę, pozostałe koszty potrzebne do zrealizowania przedsięwzięcia ponosi samorząd gminny.

Wsparcie może być przeznaczone na zagospodarowanie i wyposażenie świetlic, remontów domów kultury, domów ludowych, remiz OSP, wykonanie siłowni plenerowych, placów zabaw oraz innej infrastruktury służącej integracji społecznej. Przedmiotem dofinansowania może być również zagospodarowanie przestrzeni publicznej, poprawiające estetykę miejscowości, zachowanie, odtwarzanie i promowanie dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego lub krajobrazowego oraz tradycji społeczności lokalnych.

Zamierzenia/efekty Podkarpackiego Programu Odnowy Wsi, które zostaną osiągnięte poprzez dofinansowanie realizowanych zadań:

- ✓ większa integracja mieszkańców,
- ✓ wzrost aktywności mieszkańców,
- ✓ większa świadomość mieszkańców z roli obywatelskiego zaangażowania w dobro wspólne,
- ✓ wprowadzenie idei Partnerstwa, poprzez udział sektora publiczno-prywatnego w realizowaniu zadań na rzecz dobra lokalnej społeczności,
- ✓ promocja Programu poprzez upowszechnianie wiedzy o roli Samorządu Województwa Podkarpackiego wykorzystując instrumenty promocyjno-informacyjne takie jak prasa czy Internet.

Program jest miernikiem aktywności i zaangażowania zarówno liderów wiejskich oraz społeczności sołectw, które potrafią realizować swoje potrzeby i pozytywnie wpływać na rozwój obszarów wiejskich poprzez definiowanie i rozwiązywanie kluczowych problemów. PPOW ma odzwierciedlenie na wielu płaszczyznach. Praca własna mieszkańców jest istotnym elementem Programu, ponieważ wzmacnia poczucie wspólnoty wśród mieszkańców, którzy są inicjatorami i wykonawcami realizowanych zadań. Dodatkowo współpraca wszystkich organizacji działających na wsi ożywia życie wspólnotowe, poczucie więzi i odpowiedzialności za miejscowość. Podkarpacki Program Odnowy Wsi stara się wzmacniać i promować istotę partnerstwa w pracy społecznej, zachęcając beneficjentów do realizacji zadań przy wykorzystaniu potencjału mieszkańców i lokalnych organizacji takich jak stowarzyszenia, KGW, OSP, czy potencjał lokalnych przedsiębiorców.

I.1.2 Cele i zadania w ramach realizacji koncepcji „Uniwersytetu Samorządności”

Koncepcja „Uniwersytet Samorządności” ma na celu wdrażanie działań ukierunkowanych na wspieranie idei społeczeństwa obywatelskiego na obszarach wiejskich. Jest to pierwsza tego typu Inicjatywa w Polsce, współfinansowana ze środków pochodzących z budżetu województwa podkarpackiego. Program zmierza do powstania jednego „Uniwersytetu Samorządności” w każdym z 21 powiatów województwa

podkarpackiego. Głównym założeniem „Uniwersytetu Samorządności” jest stworzenie warunków do przeprowadzenia inicjatyw edukacyjnych polegających na organizacji szkoleń, zajęć, kursów, warsztatów, które stanowiłyby odpowiedź na całość zapotrzebowań lokalnych społeczności w zakresie samorządności, których realizacja pozwoli podnieść poziom świadomości i aktywności społecznej na obszarach wiejskich województwa podkarpackiego. Uprawnionymi beneficjentami do otrzymywania pomocy są gminy, które mogą realizować zadania poprzez wykonanie etapów inwestycyjnych i edukacyjnych w poszczególnych latach trwania Programu.

Realizacja koncepcji „Uniwersytet Samorządności” obejmuje wykonanie dwóch etapów.

I etap - inwestycyjny związany był z przygotowaniem niezbędnej infrastruktury na potrzeby przeprowadzania zakładanych form edukacyjnych, wykonany i rozliczony w 2021 r. Gminy realizowały zadania związane z ulepszeniem obiektu budowlanego (remont lub wyposażenie). Kwota pomocy finansowej dla gminy z przeznaczeniem na realizację zadania wynosiła do 50%, całkowitej wartości tego zadania i nie mogła przekroczyć **15 000,00 zł**.

Wsparcie przeznaczone było na realizację zadań inwestycyjnych polegających na drobnym remoncie lub zakupie wyposażenia do już istniejących i funkcjonujących obiektów pełniących funkcje kulturalne, społeczne, czy edukacyjne takich jak: świetlice wiejskie, domy kultury, budynki OSP, itp.

Natomiast **II etap** – (latach: 2022-2025) polegać będzie na realizacji założeń edukacyjnych - minimum 6 inicjatyw z wykorzystaniem przygotowanej infrastruktury technicznej.

Główne założenia i funkcje jakie spełni „Uniwersytet Samorządności” w perspektywie kilkuletniej obejmuje realizację następujących celów:

- ✓ rozwój społeczeństwa obywatelskiego,
- ✓ propagowanie idei samorządności wśród mieszkańców obszarów wiejskich województwa podkarpackiego,
- ✓ realizowanie inicjatyw mających podnieść poziom świadomości prawnej (głównie w zakresie prawa samorządu terytorialnego) społeczeństwa podkarpackich obszarów wiejskich,
- ✓ przygotowanie przedstawicieli społeczności wiejskich do realizacji funkcji społecznych (liderzy wiejscy, sołtysi, radni),
- ✓ poprawa komunikacji pomiędzy mieszkańcami obszarów wiejskich i instytucjami publicznymi, zminimalizowanie zjawiska wykluczenia cyfrowego,
- ✓ propagowanie idei zrzeszania się i partycypacji w realizacji zadań własnych gminy (stowarzyszenia na rzecz rozwoju wsi, formuła partnerstwa publiczno-społecznego oraz partnerstwa publiczno-prywatnego),
- ✓ przygotowanie liderów wiejskich oraz organizacji społecznych działających na obszarach wiejskich do tworzenia dokumentów programowych oraz pozyskiwania środków zewnętrznych,
- ✓ zapoznanie społeczności wiejskiej z możliwościami produkcji, rejestracji i promocji produktów lokalnych oraz lokalnego dziedzictwa materialnego,
- ✓ podnoszenie kompetencji i kwalifikacji członków grup i stowarzyszeń np. OSP,

- ✓ prezentacja dobrych praktyk,
- ✓ konsolidacja i integracja potencjałów na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, propagowanie postaw patriotycznych, tradycyjnych wartości, działania na rzecz rozwoju „Małych Ojczyzn”.

I.1.3 Okres realizacji Programu

- ✓ Okres realizacji Programu zaplanowany jest od 2021 r. do 2025 r.

I.1.4 Podstawa prawna

- ✓ Uchwała Nr 263/5216/21 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 23 marca 2021 r. w sprawie przyjęcia **„Podkarpackiego Programu Odnowy Wsi na lata 2021 – 2025”**.

I.1.5 Finansowanie

- ✓ Program finansowany jest ze środków budżetu Województwa Podkarpackiego przeznaczonych na ten cel przez Samorząd Województwa Podkarpackiego.

I.1.6 Realizacja Programu

Program realizowany jest w oparciu o następujące elementy:

- ✓ **Działania służące realizacji Sołeckich Strategii Rozwoju Wsi.**
- ✓ **Działania służące realizacji koncepcji „Uniwersytet Samorządności”.**
- ✓ **Działania szkoleniowo – aktywizujące.**
- ✓ **Działania promocyjne Programu i wsparcie informacyjno-komunikacyjne.**
- ✓ **Konkurs „Piękna wieś podkarpacka”.**

II. O uczestnikach

Beneficjentem Programu jest gmina mająca siedzibę na terytorium województwa podkarpackiego.

II.1 Beneficjenci, którzy przystąpili do Programu w ramach realizacji zadań wpisanych w Sołeckie Strategie Rozwoju Wsi w roku 2021

W 2021 do Programu mogły przystąpić wszystkie gminy wskazując wybrane sołectwo, na określonych zasadach. Warunkiem zgłoszenia było przedłożenie przez gminę uchwały Rady Gminy o przystąpieniu do PPOW, podjętej na podstawie wniosku Rady Sołeckiej. Wykluczeniu podlegały miejscowości, które w latach 2017 – 2020 dwa lub więcej razy zrealizowały projekty dofinansowane w ramach PPOW.

Rok 2021 r. dał możliwość przystąpienia nowym gminom. Nabory wniosków odbywać się będą cyklicznie w każdym roku trwania Programu. Rozliczenie zrealizowanych zadań nastąpi w danym roku kalendarzowym, w którym przeprowadzono nabór.

Tabela 1. Wykaz Gmin oraz sołectw, które przystąpiły do Programu na realizację zadań SSRW.

lp.	Nazwa jednostki samorządu terytorialnego	Sołectwo	lp.	Nazwa jednostki samorządu terytorialnego	Sołectwo
1	Gmina Wiśniowa	Markuszowa	47	Gmina Pruchnik	Hawłowice
2	Gmina Bukowsko	Nowotaniec	48	Gmina Przecław	Podole
3	Gmina Lutowiska	Chmiel	49	Gmina Laszki	Tuchla
4	Gmina Cieszanów	Niemstów	50	Gmina Markowa	Tarnawka
5	Gmina Krzeszów	Łazów	51	Gmina Nowa Dęba	Rozalin
6	Gmina Stary Dzików	Nowy Dzików	52	Gmina Osiek Jasielski	Pielgrzymka
7	Gmina Grębów	Zabrze	53	Gmina Haczów	Wzdów
8	Gmina Chorkówka	Sulistrowa	54	Gmina Przeworsk	Gorliczyna
9	Gmina Bircza	Rudawka	55	Gmina Korczyna	Kombornia
10	Gmina Iwierzycze	Wiercany	56	Gmina Dydnia	Krzywe
11	Gmina Jaśliska	Posada Jaśliska	57	Gmina Nowa Sarzyna	Wola Zarczycka
12	Gmina Rakszawa	Rakszawa Dolna	58	Gmina Lubaczów	Opaka
13	Gmina Skołyszyn	Bączal Górny	59	Gmina Jawornik Polski	Jawornik Przedmieście
14	Gmina Lesko	Bezmiechowa Górna	60	Gmina Łańcut	Handzlówka
15	Gmina Zagórz	Tarnawa Dolna	61	Gmina Przemyśl	Krówniki
16	Gmina Czarna (pow. Bieszcz.)	Czarna Dolna	62	Gmina Ropczyce	Mała
17	Gmina Kuryłówka	Brzyska Wola	63	Gmina Tarnowiec	Roztoki
18	Gmina Sędziszów Małopolski	Cierpisz	64	Gmina Fredropol	Kupiatyczne
19	Gmina Frysztak	Kobyle	65	Gmina Żurawica	Maćkowice

20	Gmina Horyniec-Zdrój	Nowiny Horynieckie	66	Gmina Nozdrzec	Wesoła
21	Gmina Orły	Orły	67	Gmina Strzyżów	Wysoka Strzyżowska
22	Gmina Błazowa	Błazowa Dolna	68	Gmina Jedlicze	Piotrówka
23	Gmina Tuszów Narodowy	Grochowe II	69	Gmina Jarosław	Surochów
24	Gmina Leżajsk	Dębno	70	Miasto i Gmina Kańczuga	Lipnik
25	Gmina Tryńcza	Gorzyce	71	Gmina Olszanica	Olszanica
26	Gmina Baranów Sandomierski	Skopanie	72	Gmina Narol	Dębiny
27	Gmina Sanok	Liszna	73	Gmina Ustrzyki Dolne	Ustjanowa Górna
28	Gmina Hyżne	Dylągówka	74	Gmina Cmolas	Ostrowy Tuszowskie
29	Gmina Lubenia	Sołonka	75	Gmina Pysznica	Sudoły
30	Gmina Rożwienica	Bystrowice	76	Gmina Besko	Besko
31	Gmina Dębowiec	Zarzecze	77	Gmina Pawłosiów	Tywonía
32	Gmina Rymanów	Królik Polski	78	Gmina Radomyśl nad Sanem	Wola Rzeczycka
33	Gmina Gać	Wolica	79	Gmina Głogów Małopolski	Pogwizdów Stary
34	Gmina Grodzisko Dolne	Grodzisko Górne	80	Gmina Stubno	Stubno
35	Gmina Dubiecko	Drohobyczka	81	Gmina Raniżów	Raniżów
36	Gmina Miejsce Piastowe	Rogi	82	Gmina Pilzno	Bielowy
37	Gmina Brzozów	Zmiennica	83	Gmina Gorzyce	Gorzyce
38	Gmina Brzostek	Klecie	84	Gmina Chmielnik	Chmielnik
39	Gmina Kolbuszowa	Werynia	85	Gmina Trzebownisko	Łąka
40	Gmina Mielec	Chrzastów	86	Gmina Krasiczyn	Śliwnica
41	Gmina Jeżowe	Cholewiana Góra	87	Gmina Niwiska	Hucisko
42	Gmina Solina	Bóbrka	88	Gmina Dzikowiec	Wilcza Wola
43	Gmina Borowa	Surowa	89	Gmina Rokietnica	Rokietnica
44	Gmina Świlcza	Świlcza	90	Gmina Zarzecze	Zalesie
45	Gmina Tyczyn	Borek Stary	91	Gmina Medyka	Medyka
46	Gmina Dębica	Braciejowa			

II.2 Beneficjenci, którzy przystąpili do realizacji koncepcji „Uniwersytet Samorządności” w roku 2021

W 2021 roku do Programu mogły przystąpić gminy, które chciały realizować inicjatywę „Uniwersytet Samorządności”, w wyniku przeprowadzonego naboru była wybierana jedna gmina z danego powiatu, która będzie realizowała zadanie w dwóch etapach. Pierwszy etap inwestycyjny polegający na remoncie lub doposażeniu obiektu budowlanego mającego pełnić funkcje edukacyjne odbył się w 2021 r. Natomiast drugi etap polegający na przeprowadzeniu działalności szkoleniowej realizowany będzie w latach 2022-2025.

Tabela 2. Wykaz Gmin, które przystąpiły do realizacji inicjatywy „Uniwersytet Samorządności”.

Wykaz gmin z terenu województwa realizujących koncepcję pn. „Uniwersytet Samorządności” w ramach PPOW 2021-2025			
lp.	Powiat	Nazwa jednostki samorządu terytorialnego	Miejscowość
1	łańcucki	Gmina Łańcut	Kraczkowa
2	rzeszowski	Gmina Trzebownisko	Jasionka
3	lubaczowski	Gmina Horyniec-Zdrój	Radruż
4	przemyski	Gmina Bircza	Bircza
5	krośnieński	Gmina Rymanów	Rymanów
6	ropczycko-sędziszowski	Gmina Sędziszów-Małopolski	Sędziszów Małopolski
7	tarnobrzeski	Gmina Baranów Sandomierski	Baranów Sandomierski
8	dębicki	Gmina Żyraków	Wiewiórka
9	sanocki	Gmina Bukowsko	Bukowsko
10	jarosławski	Gmina Rokietnica	Rokietnica
11	bieszczadzki	Gmina Czarna	Polana
12	leżajski	Gmina Kuryłówka	Brzyska Wola
13	strzyżowski	Gmina Wiśniowa	Wiśniowa
14	brzozowski	Gmina Dydnia	Dydnia
15	mielecki	Gmina Mielec	Chorzelów
16	przeworski	Miasto i Gmina Kańczuga	Niżatyce
17	kolbuszowski	Gmina Kolbuszowa	Kolbuszowa Górna
18	stalowowolski	Gmina Pysznica	Sudoły

Tabela 3. Wykaz powiatów w których nie została zrealizowana koncepcja „Uniwersytet Samorządności”

lp.	powiat
1	jasielski
2	leski
3	niżański

III Zrealizowane elementy Programu

Program realizowany jest w oparciu o następujące elementy:

1. Działania służące realizacji Sołeckich Strategii Rozwoju Wsi
2. Działania służące realizacji koncepcji „Uniwersytet Samorządności”
3. Działania szkoleniowo – aktywizujące
4. Działania promocyjne Programu i wsparcie informacyjno-komunikacyjne
5. Konkurs „Piękna wieś podkarpacka”

III.1 Działania służące realizacji Sołeckich Strategii Rozwoju Wsi

W ramach działań służących realizacji Sołeckich Strategii Rozwoju Wsi Samorząd Województwa Podkarpackiego wspierał realizację tych zadań poprzez udzielanie pomocy finansowej na zadania inwestycyjne i nieinwestycyjne, ogłaszając cyklicznie raz w roku nabory wniosków na zasadach ujętych w szczegółowych warunkach i trybie przyznawania pomocy przyjętych stosowną uchwałą Zarządu Województwa Podkarpackiego. W ramach tego działania funkcjonowały lokalnie Sołeckie Grupy Odnowy Wsi, które realizowały oddolnie inicjatywy w imieniu mieszkańców swojej miejscowości.

III.1.1 Sposób realizacji działań wspierających SSRW w 2021 r.

1. Nabór wniosków na zadania realizowane w ramach Podkarpackiego Programu Odnowy Wsi na lata 2021 – 2025 w 2021 roku

Na podstawie uchwały Zarządu Województwa Podkarpackiego Nr 263/5217/21 z dnia 23.03.2021 r. w sprawie Szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej z budżetu Województwa Podkarpackiego w 2021 roku na działania służące realizacji Sołeckich Strategii Rozwoju Wsi w ramach Podkarpackiego Programu Odnowy Wsi na lata 2021 - 2025, ogłoszony został nabór wniosków o pomoc finansową, który trwał od **26 marca do 30 kwietnia 2021 r.** Wartość środków finansowych zabezpieczonych na realizację zadań dofinansowanych z budżetu województwa wynosiła wówczas **796 415,00 zł.** W odpowiedzi na ogłoszony nabór wniosków do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie **wpłynęło 91 wniosków** o pomoc z budżetu województwa. Wszystkie z przedłożonych aplikacji przeszły pozytywnie ocenę formalną i merytoryczną zgodnie z zasadami Programu, uzyskując liczbę punktów od 61 do 34. Po ocenie sporządzono listę rankingową, która została zatwierdzona Uchwałą Nr 288/5682/21 Zarządu Województwa Podkarpackiego w dniu 15 czerwca 2021 r. Na liście wnioskowanych operacji znalazło się 91 wniosków. Łączna wartość kosztów całkowitych wynikających z zatwierdzonej listy operacji wyniosła **3 074 176,85 zł,** z czego kwota pomocy to **1 080 310,00 zł.**

2. Zawarcie umów o dofinansowanie w 2021 roku

Sejmik Województwa Podkarpackiego Uchwałą Nr XXXVIII/617/21 z dnia 28 czerwca udzielił pomocy finansowej do wysokości dostępnych środków finansowych dla 67 jednostek samorządu terytorialnego zgodnie z kolejnością wynikającą z Listy Rankingowej na łączną kwotę **796 415,00 zł**. Pozostali wnioskodawcy z uwagi na limit dostępnych środków znaleźli się poza listą operacji zatwierdzonych do dofinansowania. Na przełomie lipca i sierpnia 2021 r. zostały podpisane umowy o dofinansowanie zadań pomiędzy Samorządem Województwa, a reprezentantami gmin. Jeden Beneficjent zrezygnował z realizacji zadania nie podpisując umowy (gmina Miejsce Piastowe). W dniu 30 sierpnia 2021 r. Uchwałą Sejmiku Województwa Podkarpackiego Nr XXXIX/636/21, dokonano zwiększenia limitu środków na realizację Sołeckich Strategii Rozwoju Wsi w ramach PPOW w 2021 do kwoty **1 068 310,00 zł**. Umożliwiło to zawarcie kolejnych umów o dofinansowanie z kolejnymi gminami z zatwierdzonej listy rankingowej. Umowy na realizację zadań wpisanych w Sołeckie Strategie Rozwoju Wsi zostały podpisane we wrześniu br. Ostatecznie jednostki samorządu terytorialnego realizowały **90 zadań** na łączną kwotę pomocy **1 068 310,00 zł**.

3. Rozliczenia z realizacji zadań w 2021 roku

Łącznie w wyniku zakończenia realizacji zadań wpłynęły 85 rozliczeń. Pięć gmin (Gmina: Iwierzycy, Tuszów Narodowy, Dębica, Jawornik Polski, Olszanica) nie zrealizowało operacji i nie złożyło dokumentów uprawniających do refundacji kosztów. 34 gminy zawnioskowały o zmianę terminu złożenia rozliczeń końcowych. Pozytywnie zweryfikowano wszystkie **85 rozliczeń**, przeprowadzono dziewięć kontroli na miejscu (10% wszystkich projektów). Do 31 grudnia 2021 r. została wypłacona pomoc finansowa w postaci refundacji poniesionych kosztów w wysokości **1 003 545,00 zł**.

III.2 Działania służące realizacji koncepcji „Uniwersytet Samorządności”

Stworzenie inicjatywy pn. „Uniwersytet Samorządności” ma na celu umożliwienie wdrażania działań ukierunkowanych na wspieranie idei społeczeństwa obywatelskiego na obszarach wiejskich. Jest to wyróżniająca się tego typu inicjatywa w Polsce. Głównym założeniem „Uniwersytet Samorządności” jest stworzenie warunków do przeprowadzenia inicjatyw edukacyjnych polegających na organizacji szkoleń, zajęć, kursów, warsztatów, które stanowiłyby odpowiedź na całość zapotrzebowań lokalnych społeczności w zakresie samorządności, których realizacja pozwoli podnieść poziom świadomości i aktywności społecznej na obszarach wiejskich województwa podkarpackiego. Program umożliwiał powstanie przynajmniej jednej inicjatywy „Uniwersytet Samorządności” w każdym z 21 powiatów województwa podkarpackiego.

Realizacja koncepcji „Uniwersytet Samorządności” obejmuje wykonanie dwóch etapów. **I etap** inwestycyjny związany był z przygotowaniem niezbędnej infrastruktury na potrzeby przeprowadzania zakładanych form edukacyjnych, wykonany i rozliczony w 2021 r. Gminy realizowały zadania związane z ulepszeniem obiektu budowlanego (remont lub wyposażenie). Kwota pomocy finansowej dla gminy z przeznaczeniem na realizację zadania wynosiła do 50%, całkowitej wartości tego zadania i nie mogła przekroczyć 15 000 zł.

III.2.1 Sposób realizacji działań wspierających koncepcję „Uniwersytet Samorządności” w 2021 r.

1. Nabór wniosków w 2021 r. na realizację I etapu koncepcji „Uniwersytet Samorządności” w ramach PPOW 2021-2025

Na podstawie uchwały Zarząd Województwa Podkarpackiego Nr 263/5218/21 z dnia 23 marca 2021 r. w sprawie Szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej z budżetu Województwa Podkarpackiego w 2021 roku w ramach Podkarpackiego Programu Odnowy Wsi na lata 2021-2025 na realizację I etapu koncepcji „Uniwersytet Samorządności”, został ogłoszony termin naboru wniosków o pomoc finansową, który trwał **od 26 marca do 23 kwietnia 2021 r.** W ramach naboru **23 gminy z 18 powiatów** z województwa złożyły wnioski o przyznanie pomocy. Wartość całkowita złożonych aplikacji wyniosła 642 178,15 zł, z czego dofinansowanie to 301 099,00 zł. Po przeprowadzeniu oceny formalnej i merytorycznej sporządzono szczegółowe listy rankingowe, na których znaleźli się wszyscy Wnioskodawcy, uzyskując liczbę punktów od 90 do 48. Na podstawie szczegółowych list rankingowych opracowanych dla każdego powiatu, została przygotowana lista rankingowa obejmująca zestawienie **18 Gmin**, które uzyskały najwyższą ilość punktów (najlepiej punktowane gminy z 18 powiatów, które przedłożyły wnioski o przyznanie pomocy). W dniu 18 maja 2021 roku Zarząd Województwa Podkarpackiego przyjął Uchwałę Nr 277/5531/21 w sprawie zatwierdzenia szczegółowych list rankingowych wniosków złożonych w ramach Podkarpackiego Programu Odnowy Wsi na lata 2021-2025 na realizację I etapu koncepcji „Uniwersytet Samorządności” oraz Uchwałę Nr 277/5532/21 w sprawie zatwierdzenia listy rankingowej wniosków złożonych w ramach Podkarpackiego Programu Odnowy Wsi na lata 2021-2025 na realizację I etapu koncepcji „Uniwersytetu Samorządności”. W wyniku rozstrzygniętego naboru zostało wybranych 18 beneficjentów, którzy mają zyskać odpowiednią infrastrukturę do przeprowadzania inicjatywy edukacyjnych w kolejnych latach tworzenia Programu. Łączna wartość dofinansowania wynosiła **235 589,00 zł.**

2. Zawarcie umów o dofinansowanie w 2021 roku na realizację I etapu koncepcji „Uniwersytetu Samorządności” w ramach PPOW 2021-2025

W dniu 31 maja 2021 r. Sejmik Województwa Podkarpackiego podjął Uchwałę Nr XXXVII/593/21 w sprawie udzielenia pomocy finansowej w ramach „Podkarpackiego Programu Odnowy Wsi na lata 2021-2025” na realizację I etapu koncepcji „Uniwersytetu Samorządności”. Pomoc finansowa została przyznana **18 gminom**, które uzyskały najwyższą ilość punktów (najlepiej punktowane gminy z 18 aplikujących powiatów na podstawie listy rankingowej). Kwota pomocy dla przedłożonych **18 wniosków** na realizację I etapu koncepcji „Uniwersytetu Samorządności” wynosi **235 589,00 zł**, z czego koszty całkowite to **509 827,55 zł**. Umowy o dofinansowanie pomiędzy Samorządem Województwa Podkarpackiego, a reprezentantami gmin, na utworzenie 18 placówek edukacyjnych w powiatach zostały zawarte na przełomie lipca i sierpnia.

3. Rozliczenia z realizacji zadań w 2021 roku w zakresie I etapu Inicjatywy „Uniwersytet Samorządności” w ramach PPOW 2014-2020

Ostatecznie do 31 grudnia 2021 r. pozytywnie zweryfikowano **18 rozliczeń**. Przeprowadzono cztery kontrole na miejscu (20% wszystkich projektów). 4 gminy zawnioskowały o zmianę terminu złożenia rozliczeń końcowych. Do 31 grudnia 2021 r. została wypłacona pomoc finansowa w postaci refundacji poniesionych kosztów w wysokości **234 602,00 zł**.

III.3 Cykl szkoleniowo-aktywizujący dla powstałych grup odnowy wsi

Cykl szkoleniowo-aktywizujący realizowany był przez Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie. Głównym zadaniem tego elementu było przygotowanie liderów wiejskich do prowadzenia działań w ramach odnowy wsi w swojej społeczności lokalnej poprzez przekazanie im modułowo opracowanych porcji wiedzy i umiejętności. Celem tego cyklu jest również pobudzenie do długofalowej i samopodtrzymującej się aktywności na rzecz odnowy wsi oraz pozyskiwania trwałego poparcia danego środowiska dla prowadzonych na rzecz realizacji działań.

Bardzo ważnym elementem w procesie wdrażania Programu były warsztaty pn. „Planowanie w procesie odnowy wsi”. Liderzy wiejscy pracowali nad strategią odnowy swojej wsi liderzy wiejscy pracowali nad wizją polepszenia bytu w swoich miejscowościach ustalając cechy wyróżniające wsi na podstawie wcześniej dokonanej analizy zasobów. Pracowali również nad analizą SWOT, która pokazała mocne i słabe strony wsi a także szanse i zagrożenia płynące z otoczenia. Uczestnicy szkoleń określili potencjał rozwojowy swojej miejscowości w systemie kluczowych obszarów odnowy wsi: standardu, jakości, bytu i tożsamości. Zwieńczeniem pracy było sformułowanie ogólnej

wizji wsi z wykorzystaniem cech wyróżniających. liderzy wiejscy budowali plan odnowy wsi, zwany również sołecką strategią rozwoju, czyli plan długoterminowy, który wyczerpuje treść wizji, wykorzystuje cechy wyróżniające oraz eliminuje bariery. Dla zapewnienia skutecznego startu w pracę nad odnową podkarpackiej wsi, uczestnicy stworzyli także plan krótkoterminowy, który ma na celu efektywniejsze działanie mieszkańców na rzecz odnowy swojego miejsca zamieszkania w krótkim okresie czasowym.

Realizacja cyklu szkoleniowo-aktywizującego w 2021 r. odbyła się w następujący sposób:

- ✓ W ramach cyklu szkoleniowo-aktywizującego zorganizowano warsztaty szkoleniowe dla przedstawicieli samorządów (koordynatorów gminnych) oraz reprezentantów sołectw. W szkoleniu, które odbyło się online w dniach 24,26 oraz 30 marca wzięło udział 340 osób - przedstawicieli 98 gmin i sołectw. Nowi uczestnicy powołali Sołeckie Grupy Odnowy Wsi funkcjonujące w ramach Programu w danym sołectwie, reprezentowane przez przedstawicieli lokalnych społeczności. Podczas warsztatów uczestnicy zapoznali się m.in. z nowymi zasadami Programu oraz sposobem aplikowania o środki z budżetu województwa. Ponadto grupy odnowy wsi przeszły szkolenie dotyczące tworzenia Sołeckich Strategii Rozwoju Wsi.
- ✓ W dniu 7 kwietnia 2021 r. odbyło się szkolenie online dotyczące uruchomienia kolejnej edycji Inicjatywy pn. „Uniwersytet Samorządności”. W szkoleniu wzięli udział przedstawiciele 24 gmin zainteresowanych udziałem w przedsięwzięciu. Podczas spotkania omówione zostały zasady ubiegania się o pomoc finansową z budżetu województwa, poszczególne etapy realizacji koncepcji oraz dokumenty dotyczące naboru.

III.4 Promocja Programu i wsparcie informacyjno-komunikacyjne

W ramach prowadzenia działań promocyjnych oraz wsparcia informacyjno-komunikacyjnego prowadzono stronę internetową www.odnowawsi.podkarpackie.pl na której prezentowane były aktualne informacje związane z realizacją Programu, stanowiło to bardzo szybki i sprawny sposób komunikacji oraz udostępniania niezbędnych dokumentów. W ramach funkcjonującej strony internetowej www.pieknawies.podkarpackie.pl umożliwiono po raz pierwszy mieszkańcom województwa w głosowaniu internetowym, które przyczyniło się do wyłonienia laureatów konkursu Piękna Wieś Podkarpacka.

W działalność promocyjną i informacyjną zaangażowani byli również beneficjenci Programu, gdzie przy realizacji zadań wynikających z Sołeckich Strategii Rozwoju Wsi dofinansowanych z Podkarpackiego Programu Odnowy Wsi beneficjenci prowadzili działania poprzez m.in.:

- zamieszczenie **142 informacji** na serwisach internetowych gminnych o Programie,
- publikowaniu **93 artykułów** w lokalnej prasie dotyczących realizacji zadań z PPOW,
- umieszczeniu **85 tablic** (plakatów) informacyjnych bezpośrednio przy zrealizowanym zadaniu.

W ramach realizowanej koncepcji „Uniwersytet Samorządności” działania informacyjne i promocyjne realizowane przez beneficjentów polegały na:

- zamieszczenie **45 informacji** na serwisach internetowych gminnych o zrealizowanych inwestycjach w ramach dostosowania obiektu budowlanego do pełnienia funkcji „Uniwersytetu Samorządności”,
- publikowaniu **29 artykułów** w lokalnej prasie dotyczących realizacji zadań z PPOW o zrealizowanych inwestycjach w ramach dostosowania obiektu budowlanego do pełnienia funkcji „Uniwersytetu Samorządności”,
- umieszczeniu **18 tablic** (plakatów) informacyjnych bezpośrednio przy obiekcie budowlanym pełniącym funkcję realizacji inicjatywy „Uniwersytetu Samorządności”,

III.5 Konkurs „Piękna Wieś Podkarpacka”

Na podstawie Uchwały Zarządu Województwa Podkarpackiego Nr 303/76017/21 z dnia 10 sierpnia 2021 r. zrealizowany został Konkurs „Piękna Wieś Podkarpacka 2021”. Jego celem jest wspieranie rozwoju wsi poprzez pobudzenie aktywności gospodarczej, kształtowanie ładu przestrzennego oraz pielęgnowanie środowiska naturalnego. Konkurs to doskonałym instrument i okazją do promowania i nagradzania tych sołectw z terenu województwa podkarpackiego, które szczególnie wyróżniają się w dziedzinie estetyki wsi. Zgłoszenia do konkursu przyjmowano do końca września 2021 r. Nowością tej edycji konkursu było uruchomienie głosowania internetowego, które pozwoliło na wypromowanie najpiękniejszych miejscowości i najaktywniejszych lokalnych społeczności oraz dotarcie z ideą konkursu do szerszego grona odbiorców. Do uczestnictwa w plebiscycie zgłosiło się 18 gmin. Powołana komisja konkursowa, działając w oparciu o kryteria ocen zawartych w Regulaminie konkursu dokonała punktacji i wyłoniła 10 miejscowości do przeprowadzenia wizji lokalnych oraz głosowania internetowego. W skład komisji konkursowej weszło 6 przedstawicieli Urzędu Marszałkowskiego. Laureaci konkursu zostali wyłonieni po zsumowaniu oceny komisji konkursowej z obu etapów oraz głosów internautów. Rozstrzygnięcie odbyło się w dniu 29 grudnia 2021 r. w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie. Nagrodami rzeczowymi oraz pamiątkowymi statuetkami i dyplomami uhonorowane zostały miejscowości, które uplasowały się w pierwszej dziesiątce konkursu.

Laureaci konkursu:

L.p.	Miejscowość	Gmina	Rezultaty:
1.	Dębno	Gmina Leżajsk,	I MIEJSCE
2.	Krościenko Wyżne	Gmina Krościenko Wyżne,	II MIEJSCE
3.	Markuszowa	Gmina Wiśniowa,	III MIEJSCE
4.	Werchrata	Gmina Horyniec Zdrój,	IV miejsce
5.	Wólka Małkowa	Gmina Tryńcza,	V miejsce
6.	Rogi	Gmina Miejsce Piastowe	VI miejsce
7.	Tuszów Narodowy	Gmina Tuszów Narodowy,	VII miejsce
8.	Trzcínica	Gmina Jasło,	VIII miejsce
9.	Gnojnicza Dolna	Gmina Ropczyce,	IX miejsce
10.	Jeżowe	Gmina Jeżowe,	X miejsce

IV Podsumowanie i efekty PPOW 2021 – 2025 w 2021 r.

IV.1 Rezultaty finansowe

Lata/ działania	Liczba Beneficjentów (złożonych wniosków)	Kwota pomocy wg złożonych wniosków (wnioskowana)	Liczba Beneficjentów którzy otrzymali pomoc finansową	Kwota pomocy wg podpisanych umów	Liczba Beneficjentów którym wyplacona została kwota pomocy	Kwota pomocy wg rozliczeń (wyplacona)
2021 SSRW	91	1 080 310,00 zł	90	1 068 310,00 zł	85	1 003 545,00 zł
2021 US	23	301 099,00 zł	18	235 589,00 zł	18	234 602,00 zł
Razem:	114	1 381 409,00 zł	108	1 303 899,00 zł	103	1 238 147,00 zł

SSRW – pomoc udzielana na realizację zadań wpisujące się w Sołeckie Strategie Rozwoju Wsi
US – pomoc udzielana na zadania w ramach koncepcji Uniwersytetu Samorządności

IV.2 pozafinansowe efekty rzeczowe

Praca własna mieszkańców - realizując zadania w ramach Podkarpackiego Programu Odnowy Wsi mieszkańcy przepracowali nieodpłatnie na rzecz swoich miejscowości:

- **3 193 godzin** w ramach zadań realizowanych z Sołeckich Strategii Rozwoju Wsi,
- **732 godzin** w ramach realizacji koncepcji „Uniwersytet Samorządności”

Praca własna mieszkańców jest istotnym elementem Programu, ponieważ wzmacnia poczucie wspólnoty wśród mieszkańców, którzy są inicjatorami i wykonawcami realizowanych zadań.

Partnerstwo – realizując zadania w ramach Podkarpackiego Programu Odnowy Wsi zaangażowano na rzecz rozwoju swoich miejscowości:

- **162 Partnerów**, w ramach zadań realizowanych z Sołeckich Strategii Rozwoju Wsi,
- **14 Partnerów** w ramach realizacji koncepcji „Uniwersytet Samorządności”

Współpraca organizacji działających na wsi realizowana przez ideę partnerstwa ożywia życie wspólnotowe, poczucie więzi i odpowiedzialności za miejscowość.

Plany na przyszłość

W 2022 roku:

1. Ogłoszenie naboru wniosków o dofinansowanie na realizację zadań w ramach Sołeckich Strategii Rozwoju Wsi.
2. Ogłoszenie naboru wniosków o dofinansowanie na realizację II etapu Inicjatywy „Uniwersytet Samorządności”.
3. Ogłoszenie naboru na konkurs „Piękna Wieś Podkarpacka 2022”.